

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
9.11.2005

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Wilhelm Norrman	Julkaisun laji Lausuntotiivistelmä	
	Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
	Toimielimen asettamispäivä 15.06.2004	
Julkaisun nimi Anonyymi todistelu Lausuntoyhteen veto		
Julkaisun osat 1. Johdanto, 2. Yleistä, 3. Lausunnot mietintöön liittyvistä lakiehdotuksista ja Liitteet		
Tiivistelmä Peitetointimintatyöryhmä luovutti mietintönsä oikeusministeriölle 29.4.2005 (Oikeusministeriön työryhmämietintö 2005:5). Mietintöön sisältyy ehdotus hallituksen esitykseksi anonyymiä todistelua ja peitepoliisin oikeutta osallistua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan koskevaksi lainsäädännöksi. Oikeusministeriö pyysi 25.5.2005 päivätyllä lausuntopyyntöllä 54 viranomaiselta, organisaatiolta ja asiantuntijalta kirjallisen lausunnon työryhmän mietinnöstä. Lausunnon antoi 42 tahoa. Tähän lausuntoyhteen vetoon on koottu anonyymistä todistelusta annetut lausunnot. Ehdotuksen tavoitteita on pidetty hyväksyttävänä, mutta useat lausunnonantajat ovat epäilleet, että anonyymistä todistelusta olisi hyötyä vain harvoissa tapauksissa ja että muilla todistajansuojelukeinoilla on usein suurempi merkitys. Useat lausunnonantajat ovat todenneet, että anonyymien todistelun hyväksyttävyyteen perus- ja ihmisoikeuksien kannalta liittyy vaikeaa intressipunnintaa, jossa on otettava huomioon yhtäältä rikoksesta epäillyn oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja toisaalta rikosvastuun toteuttamisen tarpeet sekä todistajan ja rikoksen uhrin intressit. Osassa lausuntoja ehdotettua anonyymiteetin soveltamisalaa on pidetty erityisesti ns. kymmenen vuoden rangaistusmaksimiedellytyksen osalta liian suppeana. Toisissa lausunnoissa on korostettu menettelyn poikkeuksellisuutta, jonka vuoksi edellytysten on oltava tiukat. Lausunnonantajat ovat erimielisiä siitä, missä laajuudessa peitepoliisilla tulee olla oikeus todistaa anonyymisti. Useat lausunnonantajat ovat vastustaneet työryhmän enemmistön ehdotusta, jonka mukaan anonyymien todistelun näyttöarvoa rajoitettaisiin. Useat lausunnonantajat ovat pitäneet riittämättömänä, että anonyymiteetistä päätettäessä rikoksesta epäiltyä edustaisi julkinen asiamies. Lausunnoissa on myös vastustettu sitä työryhmän enemmistön ehdottamaa lähtökohtaa, ettei syyteasiaa käsittelevä tuomarikaan tietäisi anonyymien todistajan henkilöllisyyttä. Eräät lausunnonantajat ovat pitäneet anonyymiä todistelua varsinkin anonyymiteetin muuttamista koskevien säännösten osalta huonosti suomalaiseen rikosprosessijärjestelmään sopivana. Anonyymiteetin murtamiseen liittyen vierastetaan tuomioistuimen roolia syyteharkinnassa.		
Avainsanat: (asiasanat) Oikeudenkäyntimenettely, rikosasiat, todistelu, todistaja, julkisuus, rikosoikeus, poliisi, esitutkinta		
Muut tiedot tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 11/41/2004, HARE OM025:00/2004		
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2005:26	ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-341-4
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö